

Peter Ghysaert – Elegie

JEROEN DERA (R)

In de schaduw van de avond kwamen dan twee die vertelden dat zijn vader op sterven lag; hij volgde hen gedwee. Het licht was vreemd; een tere groene schijn was in de hemel en stilte regeerde boven twee die aangenaam verdoofd waren, hun mededeling ver van hen gedragen en gelost – en een in wie het stormde als in een versomberd bos.

Zo kwamen zij aan bij een wit gebouw; de avond vluchtte door de witte deuren witte gangen in waar het toch donker bleef en schuin over een kamer stond een raam waarin het buitenlicht steeds heller scheen naarmate donkerte hém voorstroomde, hém lostrok uit dat licht, die fluisterende kamer in.

Uit: *Kleine lichamen*. Amsterdam: Querido, 2005, p. 15.

Een elegie is van oorsprong een zang, vaak een klaagzang. In die zin zit het genre Peter Ghysaert als gegoten, want hij is naast dichter ook musicus. Ghysaert mag dan wel vaak als 'klassieke dichter' zijn aangeduid, vanwege zijn grote nadruk op muzikaliteit en impressie, maar de regels voor de klassieke elegie heeft hij hier niet opgevolgd. In de oudheid werden elegieën in strofen van twee regels geschreven en waren er strenge afspraken omtrent het metrum. Ghysaert lijkt qua strofelengte eerder te variëren op de moderne elegie, zoals die bijvoorbeeld door Rainer Maria Rilke beoefend werd in zijn *Duineser Elegien* (1923).

Meestal is in zo'n elegie een 'ik' aan het woord, iemand die een klaagzang aanheft over het eigen bestaan. Zo niet bij Ghysaert: deze dichter bewaart afstand, registreert. Een intiem en ingrijpend moment in het leven van de 'hij'-figuur wordt van buitenaf bekeken – en toch ben je als lezer dichtbij, schuifel je mee door die kille gangen van het witte stervenshuis. Dat komt ook doordat Ghysaert de muzikaliteit van de taal inzet om de lezer het gedicht in te zuigen. Prominent in 'Elegie' zijn de lange /a/ en de lange /e/, slevende klanken die passen bij de lange tocht door het bos.

De beelden die Ghysaert gebruikt om de (naderende) dood mee te beschrijven, zijn klassiek, misschien zelfs wat clichématig: 'de schaduw van de avond', een 'versomberd bos', 'donkerte' die in de zoon trekt terwijl het buiten feller licht wordt en de hemel zich kennelijk klaarmaakt om de vader op te nemen. Toch hangt er iets mysterieus over het gedicht. Is het dat tere groene licht? Of de vraag wie die twee boodschappers nu eigenlijk zijn? Dat laatste is een kwestie die open blijft, zoals we het mysterie van leven en dood ook niet kunnen vatten.

Ghysaert publiceerde 'Elegie' in *Kleine lichamen*. Dat is een sprekende titel voor een poëziebundel, want in zekere zin zou je een gedicht ook als een 'klein lichaam' kunnen beschrijven: een ademend organisme met een eigen bloedsomloop. Maar het lichaam is in 'Elegie' bovenal klein, omdat het uiteindelijk tot stof vergaat. Gelukkig is er de taal om het te conserveren.